

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— „
 Pe 3 luni . . . 7.— „
 Pe o lună . . . 2.40 „
 Pentru România și
 străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franci.
 Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

REDACTIA

și ADMINISTRATIA
 Strada Zrinyi Nrul 1/a
 INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Multumite publice și Lo-
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscriptele nu se în-
 napoiază.

ROMÂNUL

Din păcatele noastre.

— Pentru poporul nostru dela sate. —

Bătrânii albiți de vreme spun că am ajuns zile grele și noi cu toții pe zi ce merge vedem și simțim povara zilelor grele ale traiului zilnic. Ne sbatem ca apa de petri, alergăm ziua și noaptea în sus și în jos, umblăm — de cele mai de multe ori flămânzi — în rup-tul capului, numai ca să putem mâna traiul de pe o zi pe alta. În viața de toate zilele avem lipsă și trebuință de atâtea lucruri, că e cu neputință a le câștiga pe toate.

Dacă vrea omul să trăiască, trebuie să mănânce, trebuie să se îmbrace și contra ploii, vântului și a frigului trebuie să se apere. Unde sunt apoi celelalte griji și trebuințe de cari — de multe ori — nici în fundul pământului nu poți scăpa.

În tot locul e greu și cu trudă traiul și la nimeni nu sboară porumb fript în gură, dar nouă Românilor de un timp încoace par'că ne merge ca racului. Partea cea mai mare suntem muncitorii pământului. Lucrăm de dimineața până seara, prin ploaie și prin vânt, și totuși abia o ducem cu chiu cu vai de pe o zi pe alta. S'a lipit necazul și sărăcia de poporul nostru ca scaiul de oaie.

Vedem că-i rău sărac și că-i greu traiul când n'ai ce-ți trebuie, dar pentru aceea nu ne prea batem capul așa tare ca să înlăturăm în orice chip starea asta mizerabilă. Așa s'ar părea că ne-am împăcat cu sărăcia de necaz ca de voie bună și că nici ne mai batem capul ca să o alungăm dela ușile noastre.

Mulți îmi vor zice, că în toată ziua își

bat capul în fel și formă ca să alunge sărăcia dela casă, dar nu pot. Își poate bate cineva capul cât vrea, că tot nu va ajunge la rezultatul dorit, până nu-și va bate capul cu minte și înțelepciune, adică până când nu va lucra cu cap și cu minte.

Păcatele mele — zice Românul când dă de vre-un năcaz — păcatele noastre, zic eu la starea noastră slabă și năcăjită de azi.

Mă vor întreba: cari sunt acele păcate?

Sunt multe. N'am decât să amintesc *beția*, leagănul sau mai bine zis cuibul sărăciei; *lenea* — doamna cea mare — soră cu beția. Unde sunt apoi *învățăturile rele și stricăcioase* cari se lătesc pe zi ce merge în poporul nostru? Unde e *neștiința* ca întunecul care ne cuprinde? Unde-i *luxul, mândria și fudulia* cea mare cu traista goală? Unde sunt apoi celelalte și celelalte?....

Dar să luăm câteva greșeli sau păcate dintre cele mai însemnate și să vedem apoi că ce e de făcut ca să ne desbarăm de ele. Să începem cu întrebuintarea *băuturilor spirituoase*, cu beția, care e atât de lătită în poporul nostru, încât nici nu-ți vine a crede. Și alte popoare beau beuturi alcoolice, (spirituoase) dar — durere — nu ca și Românul.

Românul e dat să bea și de bucurie și de supărare. Cumpără ceva, bea să aibă noroc; dacă vinde, bea ca să aibă noroc de bani. Se naște cineva, bea; dacă moare cineva, iarăși bea. Când luoră bea să se întărească; când șede și n'are de lucru, ce să facă — bea de urit. Dacă se întâlnește cu un prieten sau cunoscut, bea; de ce să nu beie și când se despărțește? Nu-i alegător, bea la nuntă, ca și la comandare (pomână). Dacă bea când îi frig ca să se încălzească; trebuie să beie ceva

când e cald, ca să se răcorească. Bea Românul înainte de mâncare, ca să i se facă apetit, și bea și după mâncare. Nu se uită că bea dimineața, la amiază ori seara. Nu! El bea mereu și bea de multe ori, — până ploauă!

„Băutura — scrie un mare scriitor — este un pui diavolesc, care uscă inima, ruginește plămânile, face de schinteiază ochii, buhăiește fața și năucește mintea”. Mare adevăr cuprind cuvintele acestea!

Să lăsăm la o parte deocamdată pe aceia cari beau din când în când și și atunci puțin și să ne ocupăm mai deamănuntul cu viața acelora cari având patima beției beau regulat. Să vedem apoi unde ajung ei cu băutura lor.

Un om care bea azi, bea mâine și poimâne, a doua sau a treia zi bea iarăși, băutura i se prefăce în a doua natură, în obicei și obiceiul în patimă. La început își bea venitul, mai furând și vremea cea scumpă, după ce se gata venitul, ia împrumut și ca mânat de diavolul își vinde apoi vitele, zalogește pământurile pe cari mai târziu le vinde, și câțiva ani din om cu stare cum a fost, îl vezi fără cap de vită în ogradă și fără brazdă de pământ în câmp. Îl vezi ajuns la sapă de lemn, pe când crășmarul vâzând cu ochii s'a îmbogățit ca prin minune.

Beția pe lângă aceea că-ți aduce blăstămata de sărăcie la casă, făcând să-ți plângă copiii de foame, pe lângă aceea că-ți scoate coatele prin suman și părul prin căciulă: băutura tâmpește mintea omului, buiguesce capul, strică sănătatea, judecata curată și inima omului. Beția aduce numai rușine și scârbă între neamuri, prieteni și străini.

Beția strică și ruinează sănătatea cea

O mamă.

Sărmana mamă cum plângea
 Când i-a ieșit din casă
 Și cel mai mic din cinci feciori
 Ce biată-i mai rămasă;

Și cum l'a petrecut pe drum
 Plângând în gura mare....
 Intocmai cum petreci pe mort
 Cu plâns la 'nmormântare.

La carul cel de foc s'a dus
 Cu el să și-l mai vadă,
 Și slabă ce era de chin
 Pe-aci era să cadă....

Aci sărmana ce făcu?
 În gânduri s'adânciră....
 Oftând mereu.... și mai apoi
 La vorbe se porniră....

Așa vorbea: Eu pân' aci
 Eram de tot tihnită,
 S'acum ca din senin să fiu
 Așa de crunt lovită!....

Să-mi ducă toți feciorii mei
 Așa fără 'ntrebare,

Și eu, ca mama lor, să n'am
 Cuvânt de apărare!

Eu m'am trudit și i-am crescut
 S'acuma dela mine
 Să-i ducă și să moară ei
 Și nu știu pentru cine!

Și cred că-s doar și morți acum
 Cei patru duși din vară
 O, dragii mei.... și cine ști
 Pe unde și n'ce țară.

S'acuma și pe cel mai mic
 Să-l ducă dela mine,
 Și vai! ce drag mi-a fost de el
 Și cum mi-a prins de bine...

Și ce să mă știu face eu
 De azi și fără dânsul!...
 Și iar o năpădi din nou
 Pe biată mamă plânsul....

Și cum plângea.... dar n'a plâns mult
 Fecioru-s-o-o grăiește:
 — Acuma mamă eu mă duc
 Vezi carul se pornește....

— Te las cu bunul Dumnezeu!
 Și iute 'ntr'o sărită

El urcă, pleacă — ea aci
 Rămâne ca trăznită!

Și mută ea rămâne 'n loc
 În stare nemișcată:
 Și 'n ochii săi privirea sa
 Părea că-i încruntată!....

Târziu de tot, ca dintr'un somn
 Tresare.... se deșteaptă,
 Și pașii săi grăbiți acum
 Spre casă și-i îndreaptă....

Dar pân' acasă un cuvânt
 Cu nime nu tăcură,
 Și nici acasă, doar atât:
 Râzând striga din gură:

— „Acum și Dumnezeu s'a dus
 Pe câmpul de bătaie
 Lăsând de cârmă 'n locul lui
 Pe stântul Niculaie”!

Păcat de dânsa, că era
 Așa femeie bună...
 Și 'n sat, de-atunci vorbesc de ea
 Sărmana că-i nebună!

Isaila Marele.

scumpă și aduce o mulțime de nenorociri. Bețivul fură pe băncile crâșmei zilele lui. Dumnezeu pentru câștigarea pâinii de câte zilele și-și sapă groapa sărăcind și nefericind întreaga-i familie.

Unii susțin că băutura întărește pe om. Aceasta numai se pare că este așa, dar în realitate băutura slăbind nervii, slăbește întreaga construcție a corpului omenesc,ducând pe om cu zile în groapă.

Unde sunt nefericirile, crimele cele multe săvârșite în partea cea mai mare de oameni bețivi? N'avem decât să aruncăm o privire fugitivă în temnițele cele mari și întunecoase — unde dintre cei pedepsiți 60—70 de procente au furat, ba au omorât tocmai în beție — și ne vom depărta spăriați, făcându-ne oruce zicând: Doamne ferește și apără de mintea slabă!

Unde e apoi numărul cel mare al nebunilor și al oamenilor bolnavi de prin spitale în partea cea mai mare tot atâtea cauze și urmări triste și nefericite provenite din băutura și beție? Unde sunt copii bețivilor, bolnăvicioși, urâți, proști și tâmpiți la minte așa că te prinde mila când îi vezi?!

Să luăm cazul, că într-o comună cu 500 de familii, numai 200 să dea la zi câte 6 cruceri pentru băutura spirituoasă, o singură familie la an ar cheltui 44 cor.; 200 familii la an cheltuesc în cazul acesta 8300 cor. În 20 de ani cele 200 familii ar cheltui 176 mii coroane. Ce avere frumoasă!

La suma asta colosală ar trebui să mai adăugem și prețul timpului pierdut. Să mai zică cineva că suntem săraci, când un sat în care 200 de inși dau pe băutura zilnic numai câte 6 cr.; în 20 de ani beau otravă de aproape 200 mii coroane.

Iată un capital colosal, pe care dacă l-am întrebuința pentru alte lucruri folositoare, multe dureri am alina și multe lacrimi n'ar trebui să curgă.

Băutura, tâmpind nervii, strică judecata bună, molește trupul bețivului și dacă ar pieri lumea, nu-i trebuie alta decât numai băutura. Ce-i pasă lui că-i vreme de lucru. Răstoarne-se lumea cu fundul în sus, — ce-i pasă lui, — numai să aibă ce bea.

„Omul bețiv să se apuce de ceva lucru, ferit-o sfântul! Să isprăvească ceva lucru? De

ce să strice zicala oamenilor leneși că: cu se apucă, dar de lăsat iute se lasă!

Beția și lenea aduc mai iute sărăcia pe capul omului.

Afară de aceste scăderi sau păcate principale, mai avem noi și altele cari ne împiedică de a ține pas cu celelalte popoare.

Nouă nu ne trebuie învățătură sau știință. La ce, că doar cum au trăit moșii și părinții noștri fără pic de carte, vom trăi și noi, — așa zic cei mai mulți. Asta s'a potrivit poate pe vremea când oamenii nu erau așa de învățați ca azi și când în loc de scrisoare era destul și răvașul de pe băț.

Au sburat acelea vremuri, căci în ziua de astăzi dacă n'ai carte, n'ai nici parte; dacă ai carte, adică învățătură, atunci ai și parte. În ziua de astăzi omul trebuie să știe cum să se învăță, ca să nu fie luat și de unul și de altul și el la urmă să rămâie cu nimica.

Se zice și cu drept cuvânt, că omul cu carte are patru ochi. Doamne multe lucruri frumoase și folositoare poate învăța omul din carte! Pe lângă iubirea de Dumnezeu, a neamului și a deaproapelui, se învață din pilda altora filozofia vieții. Putem învăța o mulțime de lucruri, cari ne-ar ușura traiul, dar nouă — durere — nu ne place să dăm copiii la școală — zic unii — și totuși n'am murit de foame. N'a murit, dar aceea cred că a simțit-o că a trăit cu mult mai greu ca acela care a învățat și carte.

Unii mai bogați dacă-și dau copiii la școală vreau să scoată din ei dacă nu avocat, atunci baremi preot. Iarăș o greșală sau un păcat, deși mai mic, din partea noastră.

De ce să avem noi numai preoți și адвоcați și de ce să nu avem și alți oameni cu învățătură? De ce să nu avem noi comercianți deștepți și industriași harnici?

De ce? Sau doară un comerciant sau industriaș harnic nu poate fi așa de fericit ca unul care a învățat prin școli cheltuiind o mulțime de bani? Dacă vom judeca cât de cât, vom vedea că da!

Dacă da! atunci de ce nu facem din fiii noștri și comercianți și industriași? Poate pentru aceea ca banul nostru strâns cu sudoare și legat cu șapte ațe, să-l ducem să îngrășăm străinii?... De ne trebuie ceva îmbrăcăminte, un cui, o unealtă la economie sau

te mîri ce lucru bagatel și de nimica, deschide punga și haid la străini.

Străinii aceștia cei mai mulți au venit și vin în sat cu câte un cal orb, sdrențoși și amărâți ca vai de ei, și în 2—3 ani se pun în rând. În 4—5 ani își fac casă și de multeori nu se împlinesc 10 ani și ei sunt bogătași satului. N'au lucrat în soare, nici în ploaie, nici nu au făcut beșici în palme de lucrul cel mult și totuși s'au îmbogățit... de pe spatele noastre. Și cine-i de vină? Noi, pentru că avem ochi și nu vedem..., avem cap și lucrăm fără cap!

Dacă a lucra nu-i rușine, atunci de ce să ne fie rușine a face din fiii noștri comercianți ori industriași? De ce să îngrășăm străinii?... Știe-ne păcatele noastre să ne știe!

Unde-s apoi învățăturile false ale fariseilor neamului nostru? Unde sunt minciunile lor cu coarne ce le rostesc și lătesc zilnic între noi?

Așa suntem noi păcătoși, că dacă vine un frate de o viață și de o credință cu noi, nu-l ascultăm; iar dacă vine un străin și ne spune câte verzi și uscate, îl urmărim ca orbi și e ne duc cu grămada, dar nu la lumină și bună stare, după cum zic ei, ci la întuneric, la ruină și la demoralizare. Pentru acestea amar ne vom căi cândva!

Să ne trezim odată, deși e cam târziu, dar mai bine târziu ca nici odată, să ne trezim și să ne deschidem ochii! Să ne punem pe lucru cu toate puterile ca să scăpăm odată pentru totdeauna de sărăcia care s'a legat de grumazii noștri. Noi am adus sărăcia în casa noastră cu beția, cu lenea, cu neștiința și multe altele. Noi trebuie ca să o și alungăm cu lucrul continuu și cu arma cea mai puternică: *cu știința sau învățătura*.

Să încunjurăm crâșmele căci duc la ruină morală și corporală și să cercetăm biserica și școala, pentru că biserica e lăcașul lui Dumnezeu și scut puternic al credinței și al limbei noastre, iar școala e izvorul nesecat al științei. Să nu ascultăm de sfatul profetilor străini și mincinoși, să mai luăm în mână pe lângă coarnele plugului și unealta, căci așa apoi vom putea ajunge la stare bună și vom putea fi creștini buni și Români adevărați.

Să voim și vom putea!

Alexandru Văcărescu,
rig. în drept.

Insemnări.

Menirea mea este, să împlinesc voia și opera aceluia, care m'a trimis. Fiecare din noi are să-și îplinească chemarea asta. Se poate, că noi nu știm, în ce stă farta asta, dar în ce stă participarea noastră la ea, este peste putință să nu știm.

Nu tot acela, care zice „Doamne, Doamne”, va intra în împărăția Cerului, ci acela, care îplinește voia Tatălui meu din Ceruri. Matei VII. 21.

Dacă nu ai puterea să arzi în tine, și să arunci lumină din tine, cel puțin nu schimonosi lumina din tine.

Cine cunoaște legile minții sănătoase, este mai pe jos, ca acela, care le iubeste; acela însă, care le iubeste, mai pe jos, decât acela, care urmează. — Înțelepciune chineză.

„Ai făcut ceea ce trebuie să faci? — este o întrebare de cea mai mare însemnătate. Pentru că unicul înțeles al vieții tale, consistă în aceea, ca, în scurtul timp, care-ți este dat să trăiești, să faci în adevăr aceea, ce așteaptă dela tine, acela, care te-a trimis în viață.

Faci tu ceea ce se cuvine? — Talmud.

Mie mi-e grea viața, rog ? Dzeu, ca să-mi

ajute. Chemarea mea însă este, ca eu să servesc lui Dzeu, și nu ca să-mi servească el mie. Este de ajuns, să-ți amintești aceasta, ca povara să-ți fie mai ușoară.

Nu există nici o dușmănie între pământ și cer, și ar fi hulă în contra lui Dumnezeu, dacă ne-am gândi, că locuința creată de Dumnezeu și dată nouă, poate fi lăsată pe mâna celui rău, a egoismului sau a tiraniei. Pământul nu este un loc de mântuire, ci este un loc, unde avem să lucrăm, ca să ajungem idealul adevărului și dreptății, idealul al cărui sâmbure fiecare îl poartă în sufletul său. — Mazzini.

Lucrul omenesc trebuie să se facă cinstit și fără scăderi, indiferent, dacă sperăm să fim îngeri, ori dacă credem, că am fost odată moliște. — John Ruskin.

Și dacă nu am vrea, totuși am simți, că ne ținem de întreagă omenimea: ne leagă de ea industria, negoul, arta, știința, și înainte de toate identitatea stării noastre, a raportului nostru, față de lume.

Oamenii cei buni se ajută unii pe alții, unde nici nu bănuiesc; cei răi însă, își strică cu intenție. — Proverb chinez.

Fiecare își poartă sarcina, fiecare își are greșelile, de aceea trebuie să ne ajutăm unii pe alții cu mângăiere, cu sfat și admoniare, împrumutată.

Lumea, în care trăim, este astfel întocmită, că o mie de oameni, dacă lucră împreună, pot produce cu mult mai mult, decât poate produce aceeași mie de oameni, dacă lucră despărțiți. Asta însă nu dovedește de loc că nouășutenouăzeci și nouă din ei, în faptă, trebuie să fie robii unui singur. — Henry George.

Un om bun este dascăl al celui rău. Omul stricat este aceea, la ce trebuie să lucreze cel bun. Cine nu cinstește pe dascălul său, și cine nu iubeste, la ceea ce lucrează, este în rătăcire ori cât de cuminte ar fi. — Xootse.

Intreagă istoria omenimei, pe cât este cunoscută, este o propășire a omenimei către o unire, cât mai intimă. Unirea aceasta înaintază pe cele mai diferite căi și nu-i servesc numai aceia, cari conlucrează la ea, dar chiar și aceia, cari i se împotrivesc. — Tolstoi.

Moșul.

Capitularea cetății Przemyśl.

— Amănunte. —

Arad, 24 Martie.

Numărul de față fiind totodată număr pentru popor, vom reproduce din nou telegrama oficială a comandamentului armatei noastre despre capitularea (căderea) legendarei cetăți Przemyśl (în Galiția).

Budapesta. — Oficial. — Se comunică dela cartierul general:

— După o împresurare de 4 luni și jumătate și în urma sleirei puterilor cari o apărau, cetatea Przemyśl a căzut cu cinste în ziua de 22 Martie n. Pe la mijlocul acestei luni armata de apărare începuse să simțească lipsa de mâncare, atunci generalul de infanterie Kuzmanek s'a hotărât să facă cel din urmă atac. În zorii zilei lui 19 Martie trupele ce ieșiră din Przemyśl au trecut peste inelul de întărituri al cetății și într-o luptă ce a ținut șapte ceasuri, s'a luptat până la cele din urmă față de marile puteri rusești. În sfârșit mărimea puterilor rusești le-a silit să se retragă înăuntrul inelului de întărituri a cetății.

În noaptea următoare Rușii din mai multe părți înaintară împotriva Przemyśl-ului. Aceste atacuri, precum și toate cele de până aci se prăbușiră sub focul întăriturilor apărare cu vitejie.

După ieșirea dela 19 a acestei luni chiar și cele din urmă porțiuni de mâncare îngăduiau o împotrivire numai de trei zile. În urmare comandantul cetății în restimp primise porunca, că după trecerea acestui termen și după nimicirea materialului de război să predea dușmanului cetatea.

Un pilot din cetate a raportat, că împreună cu tunurile, materialul de împușcat și aparatele de întărire au putut fi nimicite la vreme. Simțul gata de jertfă al garnizoanei cetății și luptele ei din urmă sunt tot atât de laudabile, ca și eroismul ei dovedit în asalturile și ciocnirile de până aci. Nici dușmanul nu va putea să tăgăduiască recunoștința ce o merită eroii Przemyśl-ului.

Căderea cetății, despre ce comandamentul militar își dăduse seama mult mai înainte, nu are înrăurire asupra stării generale a războiului.

Armatele de câmp din Carpați, dela strâmtoarea Ujoc până la sectorul Konietzna sunt în lupte.

Lt. gen. HÖFER,
locțiitorul șefului de stat major.

Încercări zădarnice pentru frângerea cercului.

Budapesta. — Cu permisiunea biroului de presă. — În zilele din urmă ieșirile noastre au fost dese și făcute cu multă repeziciune. Scopul era să se găsească punctul mai slab al cercului dușmanului. Toate încercările au fost zadarnice. Trupele noastre s'au găsit în fața unor întărituri dușmane cari erau adevărate cetăți. Încercuirea noastră era completă. După ieșirile trupelor noastre s'au ținut sfaturi, în cari s'a stabilit că orice încercare de a frânge cercul dușman nu mai are nici un rost. În astfel de împrejurări comandantul cetății, generalul Kuzmanek și comandantul trupelor din cetate, generalul Tamásy, au hotărât să predea cetatea. Stările în cetate erau îngrozitoare. Și cea din urmă bucată de mâncare se isprăvisese, soldații au îndurat foarte mult, foamea și suferințele au secat toată puterea trupelor, boalele aveau seceriș bogat. Predarea cetății s'a făcut în rânduiala cea mai mare. Fiecare soldat și-a făcut datoria până 'n capăt. De Sâmbătă s'a început de către ai noștri aruncarea în aer a întăriturilor cetății, ca acestea să nu ajungă spre a putea fi in-

trebuințate de dușman. Iar pentru ca să se abată privirea dușmanului dela acest fapt, trupele noastre au făcut cea din urmă ieșire din cetate. Aceasta a fost urmată de un atac din partea Rușilor, pe care focul îngrozitor al tunurilor noastre de cetate, pricinuid mari stricăciuni dușmanului, l'au respins. În răstimpul acesta lucrările de nimicire înăuntrul cetății se făceau în cea mai mare rânduială. Aparatele de întărire, magazinele de muniții și de materiale, mijloacele de comunicație, telefonul, telegraful, aparatele telegrafiei fără sârmă și toate celelalte materiale de război au fost nimicite. Această lucrare peste măsură de grea s'a sfârșit luni dimineața.

Luni dimineața la ceasurile 6 și 55 minute telegrafia fără sârmă din cetate a dat cea din urmă telegramă, și anume:

„În acest moment comandantul cetății a plecat să se sfătuiască despre condițiile predării cetății”.

Cetatea s'a ținut vitejește până în cel din urmă moment și a pricinuit dușmanului pagube colosale. În zilele din urmă tunurile cetății de sub comanda generalului Kuzmanek și diviziunea de sub comanda generalului Tamásy au pricinuit Rușilor pierderi îngrozitoare. Apoi armata din cetate în repetite rânduri a făcut încercări de a rupe cercul dușman înspre Medika, Bykom și Plesovitz, alungându-l pe dușman în întăriturile lui cele mai dela margine. De altfel dușmanul ridicase un adevărat inel de fer în jurul Przemyślului.

Luni începu să miște dușmanul, încercând să se apropie dinspre miază-noapte și dinspre răsărit către inelul de apărare al cetății. Aceste încercări ale dușmanului se prăbușiră în mod îngrozitor. Cadavrele rusești zac cu miile înaintea liniei

de apărare dela miază-noapte și dela răsărit a cetății.

Garnizoana cetății se compunea din reg. de honvezi 2 (Giula), 5 (Seghedin), 7 (Vârșet) și 8 (Lugoj), apoi din regimente din partea de miază-noapte a Ungariei, din glotași vienezi și din artileriști (turnari) de cetate din Ungaria și din Austria.

(E de notat că în aceste regimente sunt foarte mulți Români, regimentele 2 și 8 sunt aproape curat românești. — N. Red.)

Foamea a silit căderea cetății.

Budapesta. — Se anunță dela cartierul pressei: Căderea cetății a fost pricinuită de foame. În săptămâna trecută caii din cetate au fost tăiați toți pentru alinarea foamei soldaților. Caii cari mai erau ținuti pentru hrana soldaților au fost nutriți cu tărâțe sărate de firez.

Porunca de zi a arhiducelui Frideric.

Budapesta. — Se anunță dela cartierul pressei:

Arhiducele Frideric a publicat o poruncă de zi către armată în care în cuvinte călduroase și cu cea mai mare recunoștință și cu adevărată mișcare vorbește despre viteza garnizoană din Przemyśl, care de nenumărate ori în mod sângeros a respins pe Ruși și s'a apărât până la cea din urmă încercare a puterii sale. Nici foamea n'a putut să învingă această garnizoană, care a nimicit totul înainte de ce a predat dușmanului mormanele Przemyślului. Arhiducele trimite salutul său eroilor neînvinși, pe cari numai puterea naturii i-a putut ingenunchia.

Jertfa Românilor pentru tron și patrie!

Lista soldaților Români din comuna UZDIN, comitatul Torontal (Bănat), pe câmpul de luptă.

(Urmare)

Adam Radu, 32 ani
Filip Tolvadean, 31 ani
Adam Onciu, 31 ani
Ioția Veliciu, 31 ani
George Onciu, 28 ani
Ioan Tăran, 28 ani
Iovan Micșu, 30 ani
George Neagu, 30 ani
Ioan Groza, 30 ani
410 Nicolae Dragoescu, 30 ani
Vidu Oalgea, 30 ani
Nicolae Sporea, 30 ani
Ilie Spariosu, 30 ani
Jordan Tăran, 30 ani
Gruia Vasile, 30 ani
Adam Mioc, 30 ani
Iosif Penția, 28 ani
Moise Lupulescu, 27 ani
Vasilie Lifa, 27 ani
420 Nicolae Linția, 27 ani
George Bulic, 27 ani
Moise Sunda, 27 ani
Ioan Bochianțiu, 27 ani
Nicolae Mărian, 27 ani
Gruia Bosica, 27 ani
Todor Grosu, 27 ani
Adam Rista, 27 ani
Proca Tăran, 28 ani
Costa Suboni, 28 ani
430 Todor Cocora, 25 ani
Savu Oalgea, 25 ani
Todor Palean, 25 ani
Adam Stoia, 25 ani
Iosim Sămanțiu, 25 ani
George Nedai, 25 ani
Ioan Olai, 25 ani
Gligorie Puia, 25 ani
Ioan Pleava, 25 ani
Vasa Boeriu, 25 ani
440 Ioția Palean, 25 ani
George Gertinișan, 25 ani
Adam Mezin, 25 ani
Todor Veliciu, 25 ani
David Vasilie, 25 ani
Gruia Stoia, 25 ani
George Sirbu, 25 ani

George Tăran, 25 ani
Adam Socarda, 25 ani
Gligorie Cocora, 28 ani
450 Todor Bulic, 28 ani
Ioan Barbu, 27 ani
Pavel Lupu, 28 ani
Ioan Bulic, 28 ani
Nicolae Tambori, 28 ani
George Bosica, 28 ani
Ilie Petroviciu, 28 ani
Mihai Băbuți, 25 ani
Ioan Cercel, 26 ani
Ioția Socarda, 27 ani
460 Trăilă Miclea, 26 ani
Adam Cocora, 25 ani
George Barbu, 27 ani
Ilie Radu, 26 ani
Vasa Motorojescu, 26 ani
David Suboni, 27 ani
Simion Giurca, 27 ani
Todor Motorojescu, 27 ani
Corneliu Boeriu, 26 ani
Ilie Barbu, 24 ani
470 Nicolae Grosu, 24 ani
Nicolae Socarda, 24 ani
Lazar Barbu, 24 ani
Petru Suboni, 24 ani
Pavel Spariosu, 24 ani
Costa Fizeșan, 24 ani
Vasilie Mezin, 24 ani
Vasilie Socarda, 24 ani
Petru Bojin, 24 ani
Todor Frenți, 24 ani
Vidu Veliciu, 24 ani
480 Moise Săcula, 27 ani
Ioan Motorojescu, 27 ani
Liubomir Puia, 24 ani
Nicolae Bosica, 24 ani
Simion Puia, 24 ani
Ioan Dalea, 24 ani
Constantin Mezin, 24 ani
Trandafir Dragoescu, 24 ani
Nicolae Miclea, 33 ani
Simion Spariosu, 26 ani
490 Constantin Tăran, 26 ani
Ilie Dămenescu, 26 ani

- Gilgorie Doclean, 26 ani
Adam Babuți, 26 ani
Costa Tăran, 26 ani
Corneliu Raduloviciu, 24 ani
Ioan Mioc, 25 ani
Mihai Giurca, 23 ani
Iotia Boeriu, 23 ani
Gruia Veliciu, 23 ani
500 Ilie Ardelean, 23 ani
Pavel Almajan, 23 ani
Pavel Pălean, 23 ani
Adam Sârbu, 23 ani
Trifu Neda, 23 ani
Simion Micleuș, 23 ani
Gruia Stoia, 23 ani
Crăciun Spăriosu, 23 ani
George David, 26 ani
Todor Stoia, 26 ani
510 George Făra, 23 ani
Sima Stoia, 23 ani
Adam Motoroiescu, 23 ani
Trăilă Spăriosu, 23 ani
George Nicodim, 23 ani
Alexandru Sârbu, 25 ani
Adam Guira, 25 ani
Nicolae Barbu, 25 ani
George Crețiu, 25 ani
Adam Bojin, 25 ani
520 Emilian Rusovan, 25 ani
Adam Veresan, 22 ani
Moise Brenci, 25 ani
George Măran, 22 ani
Vasile Bălan, 22 ani
Vasile Crețiu, 22 ani
Augustin Epure, 27 ani
David Barbu, 23 ani
Trifu Milovan, 22 ani
Trandafir Bojin, 24 ani
530 Nicolae Neda, 22 ani

(Va urma)

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta. — În Carpați în sectorul dintre Ujoc și depresiunea Koniecna luptele continuă. În cele 2 zile din urmă am respins din nou atacurile puternice ale Rușilor și am făcut prizonieri 3300 Ruși.

Intr-o luptă ce s'a dat pentru înălțimea de lângă Wiskow, a reușit să-l scoatem pe dușman din pozițiile lui, capturând cu acest prilej 8 ofițeri și 685 soldați.

Pe celelalte fronturi n'a avut loc nici un eveniment esențial.

Berlin. — Dela cartierul principal german se anunță: Pe câmpul de război occidental: Am respins spre nord-vest dela Arras, la Carency două atacuri ale Francezilor întreprinse noaptea împotriva noastră.

În Champagne trupele noastre au executat cu succes explozia câtorva mine, iar spre nord dela Beau Sejour am respins un atac întreprins noaptea împotriva noastră.

Atacurile mai mici ale Francezilor la Combres, Apremont și Flyrey au fost fără rezultat.

Un atac îndreptat împotriva pozițiilor noastre spre nordost dela Bodweler s'a prăbușit în focul nostru, având dușmanul mari pierderi.

Aviatorii dușmani au aruncat asupra Ostendei din nou bombe, cari n'au pricinuit nici o pagubă militară, dar au omorât și au rănit mai mulți Belgieni.

Un avion francez s'a prăbușit în urma focului nostru spre nordvest dela Verdun, iar un altul în care se găseau 2 subofițeri francezi, l'am silit să se coboare la Freiburg. Pe subofițeri i-am făcut prizonieri.

Pe câmpul de război oriental: Trupele noastre au urmărit pe Ruși alungați din Memel, au ocupat Krottingenul rusesc și i-a eliberat pe cei 3000 locuitori germani, pe cari Ruși i-au fărâșit cu ei.

Atacul Rușilor îndreptat împotriva noastră pe ambii țărmi ai râului Orzye, l'am respins.

Zeppelinele atacă Parisul.

Paris. — Luni noaptea la orele 11 și 20 minute a intrat în vigoare dispozițiile privitoare la măsurile de apărare, ordonate de autoritățile militare, fiind Parisul iarăși amenințat de Zeppeline. Pompierii au făcut atenți pe locuitori, prin sunet de trîmbițe, la pericolul ce-i amenință. În întreg Parisul au fost stinse toate lămpile, lăsându-se peste capitală o întunecime adâncă. Două dirigeabile germane au aruncat ieri bombe asupra Parisului. O bombă a căzut în Neuille lângă Seine și a produs incendii. Altă bombă a pricinuit pagube mai neînsemnate, incendiind în Rue des Fammes coperișul unei case. În apropiere de gara de vest, în strada Desire a fost produs deasemenea un incendiu care însă a fost înăbușit imediat. În St. Quen a ars o jireadă de paie. Asupra Amiers Germanii au aruncat 7 bombe cari au pricinuit pagube mari, trei persoane au fost rănite. În Coubevoie o bombă a nimerit doi muncitori, dintre cari unul a fost rănit mortal. În Levallois-Perret a fost dărâmat un edificiu, îngropând sub ruine 2 tineri, cari însă au fost salvați în grabă. Ei au suferit leziuni neimportante. În Rue Beccardon o bombă a produs deasemenea incendiu, care însă a fost imediat înăbușit. La orele 3 și 30 minute pericolul trecuse.

Generalul Pau se întoarce la Paris.

Lyon. — „Progress” primește din Petrograd știrea că generalul Pau împreună cu însoțitorii săi au părăsit capitala Rusiei întorcându-se la Paris.

Luptele în Carpați.

Budapesta. — Dela cartierul pressei se anunță: Luptele din Carpați continuă, fără ca să se fi apropiat de sfârșitul deciziv. Luptele se dau cu o vehemență și îndârjire pe întreg frontul cu un noroc schimbăcios pe o vreme favorabilă.

Turcia îi cedează Bulgariei teritor.

Roma. — Turcia a imbat-o pe Bulgaria ca recompensă pentru neutralitatea ei riguroasă cu teritor pînă la linia Enos-Midia, afară de zona Adrianopolului, unde sunt mormintele sultanilor.

Bulgaria în expectativă.

Sofia. — Primul ministru bulgar a declarat în conferența majorității, că Bulgaria trebuie să păstreze o atitudine expectativă, câtă vreme interesele țării nu vor reclama o nouă politică.

Excursia aviatorilor francezi în Alsacia.

Basel. — Escadrila de avioane franceze a încercat Duminică să facă un sbor deasupra Alsaciei de nord. Aviatorii germani a luat în goană escadrila franceză și mai multe aparate franceze au suferit avarii.

Freiburg. — Două aeroplanе dușmane au aruncat alaltăieri 5 bombe asupra orașului. Un om a fost rănit. Un aeroplan francez a fost constrâns să coboare. Cei doi pasageri din el au fost făcuți prizonieri.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 24 Martie 1915.

PENTRU NRUL NOSTRU DE PASTI pe seama răniților români. Colecta dsoarei LUCIA F. LUCUȚA din Siria:

Mihail Lucuța ppop și familia 3 cor., Draghina Mera 1 cor., George Stan 1 cor., Atanasie Popoviciu 2 cor., Sofia Secula 2 cor., Mihai Dulhaz 1 cor., Dimitrie Tămaș 2 cor., Catița Suciu 1 cor., Dr. A. Popescu 1 cor., Herga 1 cor., Hermina Todorescu 1 cor., Const. Popa v-notar 1 cor., Sabina Faur 20 fil., Romul Măerusan 40 fil., Vasile Popoviciu 40 fil., Nicolae Grec 1 cor., Teodor Lăzărescu 1 cor., Ana Amar 1 cor., Axentie Vărădeu 1 cor., Petru Ardelean 40 fil., Petru Flueraș 40 fil., Iacob

Anta 30 fil., George Hui 20 fil., Persida Sevicu 40 fil., Tinca Cizmaș 1 cor., Lucia Raț 50 fil., Steluța Vlădică 50 fil., Silvia Balint 50 fil., Petru Benea 2 cor., Nicolae Tămaș 1 cor., Măruța Debeleac 1 cor., Petru Bodea 40 fil., Savu Vanc 60 fil., Lucia Felicia Lucuța 80 fil.. Total: 32 cor.

Avizăm on. public românesc, că în Nr.-ul nostru de Paști vom publica în întregime lista tuturor marinimosilor cari au binevoit să contribuie pentru Nr.-ul de Paști al „Românului” menit să fie trimis răniților români prin spitalele conarhiei. O facem aceasta pentru ca să știe și să cunoască și iubiiții noștri răniți numele acelor inimi nobile cari s'au gândit să facă bucurie acelor viteji fii ai neamului nostru cari departe de cei iubiiți ai lor petrec marea sărbătoare a Învierii Domnului pe patul de suferință a spitalelor militare.

Medici militari români decorati. Aflăm din „Monitorul oficial”, că M. Sa monarhul a decorat pe distinsul medic militar român d. Dr. George Moga medic lct.-col. în Arad, comandantul spitalului de câmp 8/7 cu „Crucea de cavaler al ordinului Franz Iosef” pe cordonul de eroism pentru atitudinea eroică și abnegațiunea dovedită în fața dușmanului, iar unui alt apreciat medic militar cu rangul de locot. în reg. de infanterie Nr. 33 din Arad, d. Dr. Pompiliu Nistor i s'a exprimat înalta recunoștință pentru atitudinea eroică și abnegațiunea dovedită în fața dușmanului.

Moartea unui învățător erou. Suntem rugați să publicăm următoarele:

Domnule redactor! Învățătorul Mitrofan Cosgariu, fost caporal în reg. 23 de honvezi, de loc din părțile Șercăii, din țara Oltului (din Vad?) m'a rugat în ultimele-i momente, să-i încredințez familia, de va muri. Neputându-o face pe altă cale, Vă rog să publicați în „Românul”, că rănit în piept de o frântură de srăpnel, a murit în 17 Martie n. la Hilfsplatz în Komarniki (Galiția), unde a fost și înmormântat. Cu toată stima: Cadet Al. S. Pelle, profesor.

O buturugă luată drept mină plutitoare. Se anunță din T.-Severin că zilele trecute, văzduhul a fost cutremurat de trei puternice bubuituri de tun. Un numeros public a început a se îndrepta cu grabă spre portul român, crezând că iarăși vre-o mină plutitoare a făcut explozie. Ce se întâmplase? Dunărea aducând o buturugă de mărimea unei mine plutitoare, a fost luată ca atare de către un vas militar rusesc care s'a grăbit să dea într'ansa trei lovituri de tun. S'a făcut mult haz de această întâmplare și mai ales de pripeala Rușilor

Semnarea concordatului dintre Vatican și Serbia. Se anunță din Roma: Conform unor știri provenite din anturajul Papei ieri a fost semnat concordatul dintre Vatican și Serbia. Pe baza convenției stabilite între aceste două state, în Serbia se va înființa o arhiepiscopie romano-catolică cu sediul în Ūskub. Se va mai înființa apoi un seminar romano-catoic, al cărui sediu se va stabili ulterior.

Băi la spatele frontului de luptă. Corespondentul special de pe câmpul de luptă al ziarului „Daily Telegraph” spune, că Englezii au instalat la spatele frontului de luptă băi, unde ia fiecare soldat, cel puțin odată la săptămână, baie caldă, pe când i se curăță cu aburi ferbinți hainele. Pentru nimic în lume nu ar renunța soldatul englez la baie sa, când îi vine rândul.

Aradul fără franzele. În virtutea ordinațiunei ministeriale privitoare la folosirea obligatorie a făinei de porumb de mărfe, Mercuri, încolo brutarilor din Arad li-e interzis de a mai coace franzele (chifle, jemiște) decât numai jimble pregătite cu apă. Ordinațiunea ministerială nu-i privește pe cofetari, cari și de aci înainte își vor putea continua meseria. Articolele turtarilor sunt de asemenea în mare parte oprite.

Pe câmpul de război dela sud nu se poate călători. Ministrul de interne aduce la cunoștință, că rudeniiilor soldaților cari se găsec în Bosnia, Hertegovina și Dalmatia nu li se eliberează bilete de legitimație, oprind comandamentul armatelor balcanice călătoria particularilor în aceste ținuturi.

TRISKA J.
CLUJ (KOLOZSVÁR),
str. Bartha-Miklós nrul 14.

INSTITUT DE ECONOMII ŞI CREDIT SOCIETATE PE ACŢII ÎN PESAC.

(Ra 2376)

Prețuri fixe! Telefon: 238.

ATELIER DE CURELĂRIE, ȘELĂRIE ȘI COFERĂRIE ORENDT G. & FEIRI W.

ODINIOARA SOCIETATEA CURELARILOR
Strada Cisnădiei 45, SIBIU, Heltauer-gasse 45.

Magazin bogat în articole pentru curățat, călărit vânat, sport și voiaj, poclăzit și procovături, port-monee și bretele solide și alte articole de galanterie pe lângă prețurile cele mai moderate. CURELE DE MAȘINI, CURELE DE CUSUT ȘI LEGAT SKY (vârzobi), permanent în dispozit. Toate articolele din brânsele numite și reparatura lor se execută prompt și ieftin. Liste de prețuri la cerere se trimit franco. (O-9)

Comandele prin poștă se efectuează prompt și conștientios.

O nouă invențiune de clopote!

Clopotul rezontor brevetat

No 1632

este alcătuit așa că fortifică nu numai un sunet, ci și alt sunet armonie și astfel asemenea acordului dă un sunet plin, puternic și sărbătoresc precum și adânc.

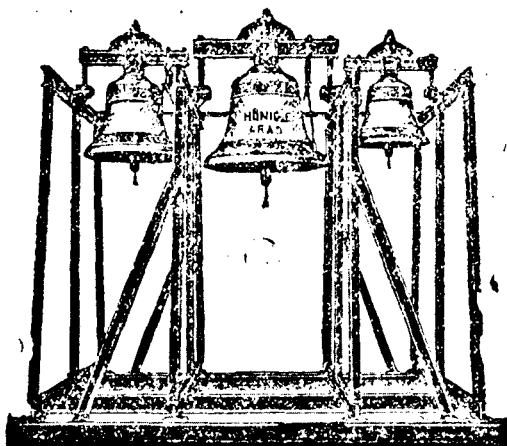
Echipamente p. clopote de fer
Staluri " " " "

Prospecte și preliminar de apese gratis.

Friederich Hönig

fabrică de clopote brevetată

Arad, str. Rákoczi nr. 11-28.

Cărți școlare

aprobate de ministerul de culte și Ven. Consistor din Arad, Oradea-mare și Caransebeș (edițiile cele mai nouă).

Anuar școlar. Pentru 80 elevi Coroane 4.—; pentru 120 elevi Coroane 5.—; pentru 160 elevi Cor. 6.—
Aviz școlar. — Iskolai értesítő (legat). Prețul 30 fil
De vânzare la „LIBRĂRIA CONCORDIA” Arad, Deák-Ferenc Nr. 20.

„CONCORDIA”

institut de credit și economii, societate pe acții în Ujozora-Uzdin.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Concordia” societate pe acții, se invită prin aceasta în virtutea §-ului 12 al statutelor societății la a

XXI-a adunare gen. ordinară,

care se va ține în Ujozora-Uzdin la 8 Aprilie 1915. st. n. la 10 ore a. m. în localitățile institutului.

OBIECTELE:

1. Raportul direcțiunii.
 2. Raportul comitetului de supraveghere.
 3. Prezentarea bilanțului încheiat cu 31 Decembrie 1914. Propunerea direcțiunii și a comitetului de supraveghere referitoare la împărțirea venitului curat, darea absolutorului pentru direcțiune și comitet de supraveghere.
 4. Eventuale alte propuneri.
- Ujozora-Uzdin, la 18 Martie 1915.

Direcțiunea.

Conform §-ului 16 sunt acțiunile și eventualele documente de plenipotență până inclusive 7 Aprilie st. n. a. c. a se depune la cassa institutului din partea acelor domni acționari cari doresc a participa la adunarea generală.

„CONCORDIA”

takarék- és hitelintézet részvénytársaság Ujozora-Uzdin.

Meghívó

A „Concordia” takarék- és hitelintézet mint részvénytársaság részvényes urai ezennel az alapszabályok 12. §-a értelmében az 1915. évi április hó 8-án délelőtt 10 órakor az intézet hivatalos helyiségében megtartandó

XXI-ik rendes közgyűlésre,

tisztelettel meghívhatnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Igazgatóság jelentése.
 2. A felügyelő-bizottság jelentése.
 3. 1914 évi december hó 31-éről összeállított mérleg előterjesztése, az igazgatóság és felügyelő-bizottságnak a tiszta jövedelem felosztására vonatkozó javaslata, és az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentvényének megadása.
 4. Esetleges indítványok.
- Kelt Ujozórán, 1915. évi március hó 18-án.

Az igazgatóság.

Az alapszabályok 16 § a alapján a közgyűlésen személyesen vagy meghatalmazottak által résztvenni óhajtó részvényes urak felkértemek, hogy részvényeiket és esetleges meghatalmazásaikat bezárólag április hó 7-ig az intézet pénztáránál letétbe helyezni szíveskedjenek.

institut de credit si economii, societate pe actii în UJOZORA-UZDIN.

Tiparul tipografiei „Concordia” societate pe acții în Arad. — Editor-responsabil: LAURENȚIU LUCA.